

Lubab al-Albab 120235

FINITUDE AND THE AUTHORSHIP OF FICTION:
MUHAMMAD AWFIS PREFACE TO HIS CHRONICLE,
LUBAB AL-ALBAB (THE PITHS OF INTELLECTS)

Prashant Keshavmurthy

for Shamsur Rahman Faruqi

D 1814

In 1221 CE Muhammad 'Awfi, a Central Asian chronicler and poet in the court of the Ghurid vassal Sultan Nasir al-din Qabaja in Occh in Sind, completed *Lubab al-albab*, a text he declared was the first biographical dictionary of Persian language poets, and dedicated it to the sultan's vizier 'Ayn al-Mulk Malik al-Vuzara.¹ As this genre of chronicle had a longer prehistory in Arabic, where it was termed *tabaqat*, 'Awfi denominated his text a *tabaqat*, too, although it would come, in later centuries, to be termed a *tazkira* in Persian. To his composition he added an introduction followed by four chapters, respectively on the excellence of poetry and its practice, the etymological origin of the word "poetry" (*shi'r*), the significance of who first spoke poetry in general, and who first spoke poetry in Persian. This essay interprets these prefatory texts of the self-consciously earliest instance of what would come to be a major genre of Persian literary historical memory. The necessity for such an interpretation is in large part due to the lack of serious attention to these prefatory chapters in modern European, Persian, and Urdu scholarship. While numerous works of

scholarship in these languages have over the last century cited or culled the main text for biographical information on one of some of its poets, none have studied the texts comprising the actual preface. 'Awfi's prefatory account of the origin of the earliest poetry in Adam's mourning for Abel was important enough for the mid-eighteenth century Indo-Persian polymath Siraj al-Din Khan Arzu to assign a short chapter to it in his philological work on the Persian language, *Musmir*. However, E. G. Browne, the text's earliest European and—significantly—Orientalist editor of the colonial period, passes silently over the prefatory chapters in his introduction to the edition used in this essay and, in his *Literary History of Persia*, merely notes that 'Awfi is "inclined to accept" this legend like other intellectuals before and after him without reflecting on why 'Awfi accepted it and how he reused it.² Sa'id Nafisi, the latest editor of this edition, is similarly silent on the significance of these chapters. Browne's student Reynold Nicholson barely improved on this silence by his laconic dismissal of the prefaces to the *Lubab*: "The introductory chapters need not detain us."³ It is arguably Nicholson's failure to take these chapters seriously that leads him to the familiar Orientalist conclusion: "On the whole, we must allow that the difficulties and fatigues encountered in this field of Persian poetry are considerably greater than any pleasure that can be gained from it."⁴ Part of this essay's motivation is to demonstrate the importance of the "introductory chapters" as strategic redeployments of received tropes and legends by which 'Awfi frames his subsequent biographical entries.

My main contention in this essay is that this group of prefatory texts serves to justify the lacunae in any archive of historical documents, not by characterizing them as accidental gaps that might ideally be filled, but as effects of an epistemic finitude intrinsic to the human condition. If we are able to infer so general a characterization of an archive from 'Awfi's prefaces, it is because such generality serves his particular and historically local purposes as the earliest biographer of Persian language poets and concomitant celebrant of the states patronizing these poets at a time when the Muslim states of Central Asia, Iran, and India were increasingly threatened by Mongol invasions. Rather than taking away from the general value of 'Awfi's prefaces for practitioners in the humanities today, the locality of his motivations constitutes an instance of how the universal value of any social theory encrypts the local political exigencies conditioning the

Prashant Keshavmurthy is Assistant Professor at the Institute of Islamic Studies at McGill University.

459. NAVVAB-e, ŞAFA, A. «Şaraf al-din-e Şafrove», *Ayandé*, 8, 8 (1361/1982), pp. 493 à 501.

LUBABUL
ELBÄB

Notice bio-bibliographique fouillée, sur ce poète important du 6e/12e siècle, contemporain de 'Owfi, qui en parle dans son *Lobâb al-albâb* (éd. S. Nafisi, avec notes de celui-ci; voir les

références à l'index, p. 822). Šab-row-é/Šafrové est un village des environs d'Ispahan; discussion sur ce toponyme. Šaraf al-din Moħammad est le plus illustre d'une famille de poètes et d'écrivains, dont les noms et les œuvres sont inventoriés. Un ghazal de Šaraf al-din est mis en regard de deux ghazals de 'Aṭṭâr, pour montrer le niveau de qualité du premier. C. F.

Lubabul-Elbâb

192 HAZIRAN 1992

Browne
Lit. Hist. Persia
II. 132

891.59

- AVFI
LUBABUL-ELBÄB

23 HAZIRAN 1992

BILGEN,

Abdüsselam (Arş. Gör.), "Muhammed Avfi'nin Lubab Al-Albab Tezkiresindeki Sebki (Üslubu) ve Sebki ile İlgili Görüşleri", Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Meliha Anbarcıoğlu), Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Fars Dili ve Edebiyat Anabilim Dalı, (1982), IX - 190 S.

20 KASIM 1992

- Lübabül-Elbab

3190 MOLINA LÓPEZ, E. El "Kitâb Lubâb al-albâb", una nueva fuente para la historia del Occidente musulmán: el gobierno independiente de Menorca y sus relaciones con al-Andalus e Ifriqiya. *Actas de las II Jornadas de Cultura Árabe e Islámica* (1980). Madrid: Instituto Hispano-Árabe de Cultura, 1985, pp.365-376

Lubabul-Elbab { Avfi'nin
eseri

192 HAZIRAN 1993

Browne
Lit Hist. Persia
I. 450. ---

891.59

لباب الالباب

لذت النساء

می‌کنم»، کیهان فرهنگی، سال دهم، شماره ۸، آبان ماه ۱۳۷۲ش، صص ۶۸-۶۹.

احمدکاظمی، «لباب الالباب عوفی»، قند پارسی، شماره ۶، زمستان ۱۳۷۲ش، صص ۱۷۷-۱۸۳.

م.شکورزاده

دانشنامه

لباب الالباب (lo.bā.bol.al.bāb)، تذکره‌ای به فارسی از سدیدالدین محمد عوفی بخارایی (ز ۶۳۰ق). این اثر که کهن‌ترین تذکره باقی مانده به فارسی است شرح حال صد و شصت و نه شاعر، ادیب و سخنگوی فارسی زبان در آن آمده و به نام عین الملک فخرالدین حسین بن شرف الملک وزیر ناصرالدین قباچه (۶۲۵ق - نوشته است و همچنین از بهترین و جامع‌ترین نمونه‌های تذکره‌نویسی در متن ادب کهن فارسی به شمار می‌آید. این کتاب در دوازده باب، در ۶۱۸ق، در هند تألیف شده است و از فضیلت شاعری تا جستجوی معنی شعر و پژوهش درباره نخستین شاعران آغاز می‌گردد و سپس به نمونه‌های آثار پادشاهان، وزرا، بزرگان و علما می‌پردازد. در باب‌های آخر شرح حال شاعران روزگار طاهریان، سامانیان، صفاریان، غزنویان و سلجوقیان را تا پس از پادشاهی سلطان سنجر سلجوقی (۵۱۱-۵۵۲ق) می‌آورد و گه‌گاه نمونه‌هایی از آثارشان را یاد می‌کند. با این‌که لباب الالباب در فن تاریخ ادبیات‌نویسی و ثبت تاریخ‌ها و سبک‌های گوناگون شعری بی‌دقتی‌هایی دارد، اما در آوردن نام و گردآوری آثار کسانی که در هیچ منبع دیگری نامشان نیامده، ارزشمند است. اگر این کتاب نبود، از احوال بسیاری از شاعران سده‌های نخستین فارسی هیچ سندی در دست نداشتیم. نثر وی در این اثر مصنوع است، اما به ساده‌نویسی گرایش دارد. عوفی در این اثر دقت و ذوقی نشان می‌دهد که هم راه‌گشا و هم نمونه‌ای برای تقلید تذکره‌نویسان پس از وی بوده است. به نظر می‌رسد که بسیاری از مقلدان نتوانسته‌اند اثری همسنگ با الگوی نخستین ارائه دهند. لباب الباب نخستین بار در ۱۳۲۴ق به اهتمام ادوارد براون و خواشی محمد قزوینی در دو جلد در لیدن و پس از آن در ۱۳۳۵ش به اهتمام سعید نفیسی در تهران به چاپ رسیده است.

لذت النساء (laz.za.ton.ne.sā) / کوک شاستر، ترجمه کتابی به فارسی درباره آمیزش با زنان، به قلم ضیاءالدین نخشبی. اصل کتاب به سنسکریت و نویسنده آن کوکاپنت است. نسخه‌های دست‌نویس این ترجمه برابر نیستند. نسخه‌های دست‌نویس از این کتاب از شش تا سیزده باب متغیر است. جمله آغازین این نسخه‌ها برابر نیستند. مثلاً در نسخه‌ای چنین است: «حمد له. صلات. بدان حاکی این حکایت و راوی این روایت اصلح الله تعالی، چنین گوید که در قنوج ولایت هند، رای نام...» و در نسخه‌ای دیگر چنین: «حمد له. بدان که این کتابی است که به جهت امر جلیل‌القدر پادشاه عادل نام که یک هزار و هفت صد حرم داشت...» متن اصلی کات یا ساشیه نیز خوانده شده است. نام مؤلف در دیباچه نیامده، اما در قطعه‌هایی از متن از او یاد رفته است. هر باب لذت النساء به چند فصل تقسیم شده است. باب‌های آن چنین‌اند: باب یکم در معرفت زنان در چهار فصل؛ باب دوم در معرفت کیفیت زنان و شناختن اوقات، جمال و احوال ایشان؛ باب سوم در شناختن زن زیبا در سه فصل؛ باب چهارم در آداب آمیزش در یازده فصل؛ باب پنجم در خوش کردن زن است؛ باب ششم درباره چند زن که با آنان آمیزش توان کرد؛ باب هفتم در دانستن زن‌های نیک خصال؛ باب هشتم درباره اندام تناسلی مرد و عمق اندام نهانی زن؛ باب نهم در آوردن زن را نزد خود در ده فصل؛ باب دهم درباره شناخت اندام تناسلی مرد است؛ باب یازدهم درباره دانستن زنان اقالیم مختلف؛ باب دوازدهم در دانستن شهوت زن که هر روز کجا باشد؛ باب سیزدهم درباره ادویه مقوی باه. نسخه‌هایی دست‌نویس از این کتاب در کتابخانه گنج بخش (به شماره‌های ۷۷۰۹ و ۷۹۱) و موزه ملی پاکستان کراچی (به شماره‌های ۸۹۶ - ۱۹۵۷، N. M.، N. M.، 1957 - 896 و 22 - 1966 و 44 - 1978) نگاه‌داری می‌شود.

منابع: تاریخ ادبیات در ایران، ۱۰۲۹/۲؛ تاریخ ادبی ایران، براون، ۶۵۷/۱-۶۸۳؛ تاریخ تذکره‌های فارسی، ۷۷/۲-۸۶؛ تاریخ مغول، ۵۱۷؛ تاریخ نظم و نثر، ۹۷؛ دائرةالمعارف آریانا، ۵۱۲/۳؛ فهرست کتابهای چاپی فارسی، ۴۳۶۶/۴؛ گنجینه سخن، ۱۸۶؛ لباب الالباب، تصحیح ادوارد براون، به کوشش محمد عباسی، کتاب‌فروشی فخر رازی، بهار ۱۳۶۱ش؛ رفیع‌الدین

منابع: تاریخ ادبیات در ایران، ۱۰۲۹/۲؛ تاریخ ادبی ایران، براون، ۶۵۷/۱-۶۸۳؛ تاریخ تذکره‌های فارسی، ۷۷/۲-۸۶؛ تاریخ مغول، ۵۱۷؛ تاریخ نظم و نثر، ۹۷؛ دائرةالمعارف آریانا، ۵۱۲/۳؛ فهرست کتابهای چاپی فارسی، ۴۳۶۶/۴؛ گنجینه سخن، ۱۸۶؛ لباب الالباب، تصحیح ادوارد براون، به کوشش محمد عباسی، کتاب‌فروشی فخر رازی، بهار ۱۳۶۱ش؛ رفیع‌الدین

Indo-Iranica

The Quarterly Organ of the Iran Society

مجله روابط فرهنگی هند و ایران

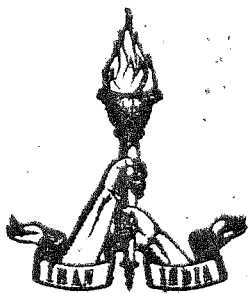
Published under the patronage of the Indian Council
for Cultural Relations, New Delhi

بسرپرستی انجمن روابط فرهنگی هند و کشورهای خارجه
(شعبه هند و ایران) در دهلی نو منتشر میشود

VOLUME FIFTEEN

JUNE 1962

NUMBER TWO

IRAN SOCIETY
12, KYD STREET
CALCUTTA-16

AVFI
T. J. J. J.

نسخه خطی مهمی از تذکره "لباب الالباب" محمد عوفی در کتابخانه دانشگاه کمپوت (هندوستان)

بقلم آقای پرفسور دکتر نذیر احمد استاد زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه علیگره.

تذکره لباب الالباب محمد عوفی بخاری (۱) در حدود سال ۱۱۸ قمری تألیف (۲) شده است. اگرچه نمی توان گفت که این کهنه ترین (۳) تذکره ایست که بزبان فارسی نوشته شده، اما میتوان گفت که کهنه ترین تذکره ای که بفارسی تاکنون باز مانده و از آن اطلاعی داریم همین است. اهمیت لباب الالباب نه فقط باین است که کهنه ترین تذکره فارسی است بلکه باین نیز هست که اگر آن را نمی یافتیم شرح حال بیشتر شعرای متقدم یکسره از میان میرفت و نامی از ایشان باز نمی ماند. بعلت اهمیت آن بود که ادوارد برون انگلیسی جلد دوم (۴) آن را در سال ۱۹۰۳ مسیحی ذیل عنوان متنهای تاریخی فارسی چاپ کرد و جلد اول آن را با همکاری علامه میوزا محمد بن عبدالوهاب قزوینی سه سال بعد مکمل و مصحح و

- ۱ برای آگاهی بیشتر از شرح حال مؤلف نگاه کنید بمقدمه لباب الالباب ج ۲، صفحه "یب" بیعد.
- ۲ لباب الالباب در آنچه نزدیک ملتان از شهرهای هندوستان بنام عین الملک فخرالدین وزیر ناصرالدین قباچه نوشته شده است.
- ۳ در کتاب دیگر که شبیه تذکره ایست که پیش ازین کتاب تألیف شده یکی مذاقب الشعراء ابوطاهر خاتونی که در اواخر سده پنجم و اوائل سده ششم میزیسته است، دیگری چهار مقاله نظامی عروضی سمرقندی که در حدود سال ۵۵۰ قمری تألیف شده است؛ اما هیچ یک ازین دو اصلاً تذکره الشعراء نیست زیرا مقصود اصلی مؤلف شرح حال شعرا نبوده است (مقدمه لباب الالباب نوشته مرزا محمد ج ۲، ص "ز" بیعد).
- ۴ ادوارد برون علت مقدم داشتن جلد دوم را در مقدمه انگلیسی (ج ۲، ص ۹-۱۰) بیان کرده است؛ جلد اول مشتمل بر شرح حال و آثار و اشعار شاهان و روزار و امراس است؛ اما جلد دوم مشتمل بر شرح حال شعراء بود؛ ازین رو این بخش مهم تر بنظر رسید.

PUBLICATIONS OF THE IRAN SOCIETY

1. AL-BIRUNI COMMEMORATION VOLUME

This work was published on the occasion of Al-Biruni Millenary Celebrations held in March 1952. It consists of critical articles on Al-Biruni by eminent Orientalists and Scholars of America, Europe, Iran and India, some of whom are: C. Bulcke, S.J. of Ranchi, Francesco Gabrieli of Rome, J. Gonda of Utrecht, H. Heras, S.J. of Bombay, A. Jeffery of New York, J. H. Kramers of Leiden, Martino Mario Moreno of Rome, Louis Massignon of Paris, Giuseppe Messina, S.J. of Vatican City, Mohammad Moin of Tehran, Arthur Upham Pope of New York, V. Minorsky of Cambridge, Syed Hasan Barani of Bulandshahr and Abdus Salam Nadvi of Azamgarh.

A facsimile of Al-Biruni's handwriting forms the Frontispiece: Beautifully printed and bound; pp. xxviii+304 in Royal Octavo. Rs. 40.00 per copy. Postage extra.

2. FOUR EMINENT POETESSES OF IRAN

BY DR. M. ISHAQUE, B.Sc., M.A., Ph.D. (Lond.).

This work is a critical study of four eminent Poetesses of Iran, namely Rabi'ah of Quzdár, Mahsati of Ganja, Qurratul-'Ayn and Parvin-i-Tisâmi.

It also contains a brief survey of 100 Iranian and Indian Poetesses of Neo-Persian, besides 4 Illustrations; nicely printed; pp. viii+100; Royal Octavo. Rs. 15.00 per copy. Postage extra.

3. AL-BIRUNI'S KNOWLEDGE OF INDIAN GEOGRAPHY

BY DR. B. C. LAW, M.A., LL.B., Ph.D., D.Litt.

A reprint from *Indo-Iranica* Vol. VII, No. 4, pp. 1-28 with a map and Dr. B. C. Law's portrait as frontispiece; Royal Octavo; Rs. 1.50 per copy. Postage extra.

4. AL-BIRUNI—A Life Sketch

BY REV. FATHER V. COURTOIS S.J.

A life sketch of Al-Biruni prepared by the author on the occasion of Al-Biruni Millenary Celebration—Calcutta, March 1952. Pp. 42; Re. 0.75 per copy. Postage extra.

5. AL-BIRUNI AND THE PANDIT—A Playlet

BY REV. FATHER V. COURTOIS S.J.

A drama in one Act staged by the Iran Society with the kind collaboration of a few students of St. Xavier's College, Calcutta. It is based on the Preface and the second Chapter of the First Book of Al-Biruni's works on India "*Tahqiq Má-Li'l Hind*". The Chapter treats with the belief of the Hindus in God. Re. 0.40 per copy. Postage extra.

6. FARD—A little known Persian Poet from Bihar

BY PROF. MASOOD HASAN, M.A., B.E.S.

A reprint from the *Indo-Iranica* Vol. VIII, No. 2. Pp. 1-18, Price: Re. 1.00

7. AVICENNA COMMEMORATION VOLUME

This volume was published on the occasion of the Avicenna Millenary Celebrations held in March, 1956. This volume is a fruit of the collaboration of scholars of many lands. It contains a collection of studies by eminent scholars dealing with the Life and achievements in Philosophy and Medicine of Sheikh Abu Ali Ibn Sina. Pp. xxxvi+324 with 6 plates; Royal Octavo; Rs. 40.00 per copy; postage extra.

8. DIWAN-I-KAHI

EDITED BY PROF. DR. HADI HASAN, M.A., Ph.D., Muslim University, Aligarh, 1956.

A collection of poems in Persian of Sayyid Abu'l-Qasim Najmu'd-Din Muhammad Kahi, a *Court Poet* of the Emperors Humayun and Akbar. Pp. xiv+110+viii; Royal Octavo, full cloth binding; Rs. 10.00 per copy; postage extra.

9. GLIMPSES OF PERSIAN LITERATURE

A series of seven extension lectures on different aspects of Iranian Thought and Literature delivered under the auspices of the Faculty of Arts, University of Delhi during December, 1954—March, 1955 by Dr. Ali Asghar Hekmat, former Iranian Ambassador in India, 1956. Pp. vi+90; Royal Octavo; Rs. 8.00 per copy; postage extra.

34
AUF md. Dolavisiya
gelde

فرهنگ ایران زمین

جلد نوزدهم

صاحب امتیاز و مدیر : ایرج افشار

بنیاد گذاران

محمدتقی دانش پزوه ، دکتر منوچهر ستوده ، مصطفی مقربی ،
دکتر عباس زریاب (خویی) ، ایرج افشار

تهران ، ۱۳۵۲ خورشیدی